

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: ทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย*

THE DEVELOPMENT OF TEACHERS IN THE DIGITAL AGE: ESSENTIAL SKILLS AND CHALLENGES

สาธกา ตาลชัย

Sathaka Tanchai

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

Roi Et Provincial Education Office, Thailand, Thailand

Corresponding author E-mail: sathaka101@gmail.com

วันที่รับบทความ : 15 พฤษภาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 12 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 22 มิถุนายน 2567

Received 15 May 2024; Revised 12 June 2024; Accepted 22 June 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมพร้อมให้ครูสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในยุคนี้ประกอบด้วย ทักษะด้านดิจิทัลลิตรราซี (Digital Literacy) การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการข้อมูล และการสื่อสารออนไลน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การเข้าถึงทรัพยากรที่จำกัด ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง และความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ บทความนี้เน้นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างเหมาะสม และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาครู, ยุคดิจิทัล, ทักษะที่จำเป็น, เทคโนโลยีการศึกษา, ดิจิทัลลิตรราซี

Citation:

* สาธกา ตาลชัย. (2567). การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: ทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย. วารสารกวันพะเยา, 1(3), 43-50.

Sathaka Tanchai. (2024). The Development of Teachers in the Digital Age: Essential Skills and Challenges.

Journal of Kwan Phayao, 1(3), 43-50.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

Abstract

The development of teachers in the digital age is essential to ensure that educators can adapt and effectively use technology in their teaching. The development of necessary skills for teachers in this era includes digital literacy, the use of technology in designing and developing curricula, data management, and online communication, all of which are crucial for promoting modern and effective learning. However, the development of teachers in the digital age still faces several challenges, such as limited access to resources, resistance to change, and the need for effective professional development programs. This paper emphasizes the importance of developing the necessary skills to enable teachers to appropriately use technology in teaching and effectively promote students' learning in the digital age.

Keywords: Teacher development, Digital age, Essential skills, Educational technology, Digital literacy

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิตประจำวัน การศึกษาและการสอนก็ไม่หลุดพ้นจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ครูในปัจจุบันต้องมีความสามารถในการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีในการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและทันสมัย การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่สามารถมองข้ามได้ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ยังส่งเสริมให้ครูสามารถสอนในลักษณะที่มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียนได้ (กุลชรัสต์ พาณิชย์, 2562)

ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในยุคดิจิทัล ได้แก่ การมีความรู้ด้านดิจิทัลลิตรารี การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการข้อมูล และการสื่อสารออนไลน์ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การเข้าถึงทรัพยากรที่จำกัด ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง และความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม

ที่เหมาะสม เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาทักษะเหล่านี้ได้อย่างเต็มที่ บทความนี้จะพูดถึงทักษะที่จำเป็นและความท้าทายในการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมให้ครูในการสอนในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน

บทบาทของการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเตรียมครูให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาเทคโนโลยีในโลกการศึกษาในปัจจุบัน ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัยให้กับนักเรียน การพัฒนาครูจึงไม่เพียงแต่เป็นการเสริมสร้างทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการข้อมูล การสื่อสารออนไลน์ และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ๆ ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล (สุวรรณณี เกตุสุวรรณ, 2561)

หนึ่งในบทบาทสำคัญของการพัฒนาครูในยุคดิจิทัลคือการส่งเสริมให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารออนไลน์ที่สามารถทำให้ครูสามารถติดต่อและโต้ตอบกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Anderson, C. A., & Krathwohl, D. R., 2001)

นอกจากนี้ การพัฒนาครูยังช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกของเทคโนโลยี โดยการเสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัลลิเทราซี (Digital Literacy) ที่สำคัญสำหรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่มีคุณภาพและการสนับสนุนที่เหมาะสมยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถเรียนรู้และเติบโตในด้านการใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างต่อเนื่อง

โดยรวมแล้ว การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและความท้าทายต่างๆ ในยุคที่เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญในทุกด้านของชีวิต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของบันดูรา (Bandura)

ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผ่านการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น การนำทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล ครูสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ๆ ผ่านการสังเกตการใช้เทคโนโลยีในการสอนของเพื่อนร่วมงานหรือการศึกษาแนวทางต่างๆ ที่เผยแพร่ในสื่อดิจิทัล การเรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการร่วมมือในชุมชนออนไลน์จะช่วยให้ครูพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของพือาเจต์ (Piaget's Theory of Cognitive Development)

พือาเจต์เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนสามารถช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีการปฏิสัมพันธ์สูงระหว่างนักเรียนและสื่อดิจิทัล ซึ่งจะกระตุ้นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา ทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น การพัฒนาครูในด้านการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนถือเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล (Bates, A. W., 2015)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Constructivist Learning Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์และการโต้ตอบกับสภาพแวดล้อม ครูในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถสร้างความรู้และทักษะผ่านการใช้เทคโนโลยี เช่น การทำโปรเจกต์ดิจิทัล การใช้แหล่งข้อมูลออนไลน์ และการทำงานร่วมกันในโลกดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาครูในยุคนี้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานคือการใช้ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้ออนไลน์ โดยการผสมผสานระหว่างการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสอนในห้องเรียน การพัฒนาครูในทักษะนี้จึงเน้นการให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่มีทั้งการเรียนออนไลน์และออฟไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งในกรณีของครู การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลสามารถทำได้ผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งข้อมูลดิจิทัล เช่น คอร์สออนไลน์ วิดีโอการสอน หรือแพลตฟอร์มต่างๆ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีในการสอนได้ตามความต้องการของตัวเองและความสะดวกในการเรียนรู้

ความท้าทายในการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล

1. การเข้าถึงทรัพยากรและเทคโนโลยีที่จำกัด

ครูบางคนอาจไม่มีการเข้าถึงเครื่องมือเทคโนโลยีหรือการสนับสนุนจากองค์กรที่เพียงพอในการพัฒนาทักษะดิจิทัล ซึ่งเป็นความท้าทายในการใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง

การปรับตัวใช้เทคโนโลยีในกระบวนการสอนอาจเป็นเรื่องยากสำหรับบางคนที่คุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบเดิมๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับครูที่มีอายุมากหรือไม่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี (Martin, F., & Uche, E., 2020)

3. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมที่สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของครู และการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ เพราะต้องมีการออกแบบที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ (นิตยา ภูมิภักดี, 2564).

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลจึงต้องอาศัยการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน รวมถึงการปรับปรุงการฝึกอบรมและการให้ทรัพยากรที่เหมาะสม เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นและเผชิญกับความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: ทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้ครูสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในยุคดิจิทัล

ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับความรู้ด้านเทคโนโลยี แต่ยังรวมถึงความสามารถในการปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาครูในด้านนี้จึงมีบทบาทในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคที่เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน (Reeves, T. C., & Okey, J. R., 2000).

1. การพัฒนาทักษะดิจิทัล (Digital Literacy)

ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในยุคดิจิทัลคือการมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งไม่จำกัดแค่การใช้โปรแกรมหรืออุปกรณ์เท่านั้น แต่รวมถึงความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ การใช้สื่อการสอนดิจิทัล และการทำงานร่วมกันผ่านเครื่องมือดิจิทัล เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย (ศิริพร กวินทิพย์, 2563)

2. การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบหลักสูตร

การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรเป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญของการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล ครูต้องสามารถปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและทักษะที่จำเป็นของนักเรียนในยุคปัจจุบัน โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสร้างสื่อการสอนที่มีความหลากหลายและกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมวิชาชีพ

การฝึกอบรมครูในยุคดิจิทัลต้องมีความต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้ครูสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล โปรแกรมฝึกอบรมต้องเน้นการสร้างทักษะที่ครูต้องการในการใช้เทคโนโลยีในการสอน เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มดิจิทัลใหม่ๆ การสอนในรูปแบบออนไลน์ และการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน

4. การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลมีบทบาทในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน โดยการใช้เทคโนโลยีในการสร้างกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน รวมถึงการทำงานร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัล ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และการเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง

5. ความท้าทายในการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล

ถึงแม้ว่าการพัฒนาครูในยุคดิจิทัลจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน แต่ยังคงมีความท้าทายหลายประการที่ต้องเผชิญ เช่น การเข้าถึงทรัพยากรที่จำกัดในบางพื้นที่ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากบางกลุ่มครูที่คุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบดั้งเดิม และการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรการศึกษาในการให้ทรัพยากรและการฝึกอบรมที่เพียงพอ (Zhao, Y., & Liu, H., 2018)

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอน ครูที่สามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีในการสอนจะสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัยให้กับนักเรียนได้ พร้อมทั้งช่วยให้ระบบการศึกษามีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ครูในยุคนี้ต้องมีทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะเหล่านี้รวมถึง ดิจิทัลลิเทราซี (Digital Literacy) การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ การสื่อสารกับนักเรียนผ่านเทคโนโลยี และการใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลยังเผชิญกับ ความท้าทาย หลายประการ เช่น การขาดแคลนทรัพยากรและเทคโนโลยีที่จำเป็น การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากครูบางส่วนที่คุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบดั้งเดิม และความยากลำบากในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับครูที่มีพื้นฐานต่างกัน

การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการยกระดับระบบการศึกษาทั้งหมด โดยการให้ครูมีทักษะที่เหมาะสม จะช่วยให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่น และสามารถตอบสนองต่อความท้าทายต่างๆ ในโลกดิจิทัลได้

เอกสารอ้างอิง

- กุลชรัสต์ พาณิชย์. (2562). การพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับครูในยุค 4.0. *วารสารการศึกษา*, 45(3), 34-45.
- นิตยา ภูมิภักดี. (2564). ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในยุคดิจิทัล: ความท้าทายและแนวทางการพัฒนา. *วารสารการศึกษาและเทคโนโลยี*, 12(1), 112-126.
- ศิริพร กวินทิพย์. (2563). การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: ทักษะที่จำเป็นและวิธีการประยุกต์ใช้. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 28(2), 78-89.
- สุวรรณี เกตุสุวรรณ. (2561). *การพัฒนาครูในยุคดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- Anderson, C. A., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Pearson Education.
- Bates, A. W. (2015). *Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning*. Tony Bates Associates Ltd.
- Martin, F., & Uche, E. (2020). Digital Literacy for Educators in the 21st Century. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 13(2), 22-38.
- Reeves, T. C., & Okey, J. R. (2000). The impact of technology on teaching and learning. *Educational Technology Research and Development*, 48(2), 1-16.
- Zhao, Y., & Liu, H. (2018). *Teachers' Digital Literacy and Their Professional Development in the Digital Age*. Springer.